

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 41 (6309)

• Ceturtdien, 1992. gada 11. jūnijā

• Cena 2 rubl. (kioskos)

ZIŅAS

• Vai zemnieki jāvairo par to, ka produktu cenas nepārtraukti aug? Spriediet paši. Šī gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar to pašu laiku pērn, elektroenerģija kļuvusi dārgāka 25 reizes, dīzeļdegviela 45 reizes, minerālmēsli 24—93 reizes, tehnika 10—20 reizes. Bet liellopu gaļas iepirkuma cena tajā pašā laikā palielinājusies 4 reizes, cūkgaļas 6 reizes, piena 7 reizes.

• Daugavpils gaļas kombināts, sākot ar jūniju, cūkgaļu iepērk par 50 rubļiem kilogramā, bet Jēkabpils kombināts par 40 rubļiem. Augstākā nobarojuma liellopu iepirkuma cena sakarā ar zemo pieprasījumu turpmāk būs 28 rubļi par kilogramu, kas ir par 5 rubļiem mazāk nekā līdz šim. Paredzams, ka tuvākajā laikā ievērojami pieaugs piena iepirkuma cena — pat līdz 8 rubļiem par kilogramu. Tā «Novadnieku» informēja rajona lauksaimniecības pārvaldes priekšnieks Jānis Vucēns un piebilda, ka arī šīs cenas laucinieku neglābs no bankrota, jo ražošanas līdzekļu un energoresursu izmaksas jau tagad sakāpinātas līdz absurdam un turpinās palielināties.

• Laukos šobrīd visi gaida lietu un daudzi raksta sūdzības. Vieni par to, ka tiek atsavināts īpašums no paju sabiedrībām, bet otri sūdzas, ka īpašums pēc viņu pieprasījuma netiek atsavināts. Par to, ka netiek atsavināta paju sabiedrības īpašuma daļa, piemēram, sūdzas Rozkalnu puses ļaudis, bet ar to, ka tiek sadalīta paju sabiedrība «Preiļupe» nav piemierināti šejienes cilvēki. Savukārt Dravnieku pusē dikti «strīdas un runā» par darba likumu ievērošanu, precīzāk — neievērošanu, ka vietējie iedzīvotāji ir spiesti izmantot kvalificētu juristu pakalpojumus.

• Vai šovasar būs cukurs un par kādu naudu to pirsim? Rajona patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs L.Šustovs «Novadniekam» pastāstīja, ka patērētāju kooperācija ir pasūtījusi 1120 tonnas cukura un tā iepirkuma cena būs līdz 60 rubļiem par kilogramu. Cukurs, kurš bija veikals par 106 rubļiem, beidzoties un turpmāk cukura cena (vismaz pagaidām) varot būt 62—72 rubļi par

kilogramu. Patērētāju biedrību savienība vēl esot iepirkusi margarīnu (importa un pašu mājās ražoto), kura cena būšot no 60 līdz 100 rubļiem par kilogramu. L.Šustovs piebilda, ka maizes un tās izstrādājumu cenas jau pieaugušas un turpinās celties. Patlaban esot saņemti slikti milti, tāpēc arī maizes un konditorejas izstrādājumiem esot sliktā kvalitāte.

• Kas ir arodbiedrība, ko tā var un vai vispār var mūsdienu apstākļos — apmēram šāda saruna notika rajona ārstiem, māsām, sanitārēm ar medicīnas darbinieku arodbiedrības republikāniskās padomes pārstāvjiem. Preiļu mediķiem tika izskaidroti vairāki jautājumi par darba likumdošanu, koplīgumiem starp darbiniekiem un darba devējiem, par atvaļinājumu piešķiršanu, algām, darba aizsardzību utt. Kā pastāstīja ārsts Juris Kļaviņš, kurš pašreiz veic medicīnas darbinieku arodbiedrības rajona komitejas priekšsēdētāja pienākumus, šī rīdzinieku sniegtā konsultācija devusi iespēju novērtēt, cik iedarbīgu koplīgumu ir izdevies sastādīt, kas tajā ir ietverts, un kas vēl varēja būt. J.Kļaviņš ar gandarījumu atzīmēja to, ka līdz šim starp medicīnas darbiniekiem un administrāciju konfliktu, kuros jāiejaucas arodbiedrībai, nav bijis. Izdevies izvairīties arī no štatu samazināšanas.

♦ 5. un 6. jūnijā Balvos notika Latgales dziesmu svētki.

♦ Attēlos: Preiļu rajona pašdarbības kolektīvi gājienā; Latgales dziesmu svētkos piedalījās Līvānu stikla fabrikas pūtēju orķestris, kuru sekmīgi vada Jānis Gaiduks.

Jāņa Silicka foto

Sācies siena laiks

Karstais un sausais laiks bremzē zāļu stiepšanos garumā, liek tām ātrāk nogatavoties, līdz ar to sāisnot lopbarības sagādes sākuma terminus. Agrāk vēl gaidījām pēc Jāņiem, lai zāle būtu «stingrāka», bet tagad, šādos apstākļos, tā var galīgi izdegt. Tāpēc

rajona paju sabiedrības jau sākušas zāles lopbarības gatavošanu. Pirmās par nopļautajiem hektāriem ziņoja «Ezerciems» un abas «Vārkavas», bet «Turībā» ieliktas pirmās tonnas rapša skābbarības. Gatavā siena krājumi tiek ievesti šķūņos.

Sadziedājām Balvos, sadancosim Preiļos

«Tas varenais dziesmu vilnis, kas līdz šiem svētkiem sabangojis mūsu tēvzemīti, viņš vairs nav nomierināms. Viņš trauksies vienmēr tālāk, ieraus visus šajā skaisajā ciņā — par sentēvu dailes mantojuma glabāšanu un vairošanu; ciņā par mūsu skaisto, brīvo dziesmu» — tā Jāzeps Vītols VI Vispārējos latvju Dziesmu un mūzikas svētkos 1926. gadā, tautas otrās atmodas laikā.

«Mūsu tautas atmiņā neaizmirstami paliks 1990. gada Latgales novada Dziesmu svētki Daugavpilī, kas bija veltīti 1940. gada Dziesmu svētku atcerei. Šo svētku dvēselisko starojumu mēs nedrīkstam pazaudēt. Tas mums ir jāsaģlabā un jāuztur it visos sava novada dziesmu svētkos. Arī šīsavasaras dziesmu svētki Balvos, gan dziesmu svētki pārējos novados šajā vasarā ieskandina I Vispārējo dziesmu svētku (1873) 120 gadu atceri, kas izskanēs kartējos XXI republikas dziesmu

svētkos 1993. gada vasarā Rīgā. Tātad jau šovasar visos novados notiek nākošo dziesmu svētku «ģenerālmēģinājumi».

Varbūt šoreiz dziedātāju skaits mūsu estrādē mazāks kā parasti, varbūt ne katram korim profesionālais skanējums tik noslipēts, jo šodienas iespējas un grūtības mums visiem zināmas. Taču galvenais ir nepazaudēt sava novada kopības izjūtu caur dziesmu, savstarpējo labestību, visiem kopā sargāt, aizstāvēt un kopt mūsu novada garīgo dvēseli — tautas mākslas dvēseli.»

Terēze Broka,
svētku virsdiriģente

* * * * *

«Gribu jums visiem kopā un katram personīgi pateikt savu prieku par to, ka Latgales ļaudis pulcējas Balvos kopējiem svētkiem. Vai tā nav liela pārgalvība šajā sarežģītajā situācijā rīkot tik lielu kopā sanākšanu, dažkārt tika jautāts. Iespē-

jams. Bet tas ir neprāts, kas palīdz dzīvot un uzturēt radošo garu. Lai ar šiem svētkiem mūsu gaiša un radoša spītība kļūst vēl dzīvāka, to vēlu ikvienam no jums.

Mēs visi esam pārdzīvojuši mītiņu pacīlātības un skaļo runu laiku. Nu ir klusa darba brīdis, kurā jātop stiprai dvēselei. Tik stiprai, lai nepietrūktu spēka iet sāktu ceļu tālāk. Iet gaiši un godīgi. Ja šie svētki palīdzēs sakopt kaut nelielu dvēseles stūrīti vairāk labestībai un nesavtībai, uzskatīsim to par veiksmi.»

Rūta Cibule,
Balvu rajona kultūras
nodaļas vadītāja

* * * * *

«Paldies tiem 160 mūsu rajona pašdarbniekiem, kuri piedalījās Latgales dziesmu svētkos. Paldies rajona skolotāju, Līvānu kultūras nama jauktajam, rajona kultūras nama jauniešu un Rudzātu pagasta jauktajam korim, lauku kapelai «J. ālijs» un Līvānu stikla fabrikas pūtēju orķestrim par paveikto. Paldies Edvīnam Dziļumam, Birutai Šalajevai, Laimai Sondorei, Uldim Bērziņam, Jūlijam Stikutam, Jāzepam Skutelim un Jānim Gaidukam pa ieguldīto darbu svētku programmas apgūšanā. Un vēl — paldies mūsu «Lauktechnikai» par palīdzēšanu ar benzīnu.

Ceru, ka Deju svētki Preiļos arī kļūs par dvēseles svētkiem. Cilvēka mūžs sākas ar šupļa dziesmu. Latvietim šī dziesma saistīta ar deju, ar danci. Šai blakusesībā dziesmai meklējamas latviešu deju svētku tradīciju saknes. Kādas šodien ir Latgales dejas — to redzēsim 21. jūnijā Preiļu estrādē. Uz drīzu tikšanās!»

Inta Ancāne,
Preiļu rajona Valsts kultūras
inspektore

ATTĒLOS:

- ◆ Latgales Dziesmu svētku kopskats;
- ◆ Dziesmu svētku virsdiriģenti (pirmais no labās E. Dziļums).

J. Silicka foto

Ne tikai tiesības, bet arī pienākums

■ Pamatojoties uz Latvijas PSR Valodu likumu un Latvijas Republikas Ministru Padomes «Valsts valodas prasmes atestācijas nolikumu», rajonā izveidota valsts valodas prasmes atestācijas komisija, kuru vada Valentīna Brice, TDP sekretāre. Valentīnu Brici lūdzām pastāstīt par atestācijas norisi rajonā.

— Valsts valodas prasmes atestācija ir iekustējusies ne tikai republikā, bet arī mūsu rajonā. Izveidota rajona atestācijas komisija, esam saņēmuši nepieciešamos normatīvos dokumentus, pabijuši seminārā Rīgā, uzņēmumos un iestādēs jau sāk saņemt no ministrijām nepieciešamos materiālus. Īsāk sakot, sākuma darbi ir paveikti, jāturpina atestācija jau praktiski.

Visiem iestāžu, uzņēmumu un organizāciju vadītājiem gribu atgādināt, ka atbildība par atestācijas norisi gulstas uz viņu pleciem. Inīciatīvai jānāk no ministrijām, bet atestācija jāsaskaņo ar pašvaldību atestācijas komisijām Preiļu rajona vai Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomēs.

Šajās komisijās jāiesniedz sekojoši dokumenti: uzņēmuma atestācijas komisijas sastāvs, atestējamo darbinieku saraksts, kurā norādīts amats, atestācijas pakāpe un darbinieka uzvārds, atestācijas grafiks un pēc tam arī pārbaudes protokols divos eksemplāros. (Viens

eksemplārs jānodod Rīgā, saņemot atestācijas apliecības.)

Rajona iedzīvotājiem, kuri pakļauti atestācijai, gribu novēlēt veiksmi, mieru, sapratni, bet atestācijas komisijām — objektivitāti un labvēlību. Atestācija jāpabeidz līdz šī gada 31. decembrim.

Valsts valodas prasmes prasības izvirzāmas tādā apjomā, kāds ir nepieciešams darba pienākumu veikšanai attiecīgajā amatā un profesijā. Ir noteiktas trīs valodas prasmes pakāpes: pirmā (zemākā) pakāpe — elementāra valodas saprašana un runas prasme, otrā (vidējā) pakāpe — runas un profesijai nepieciešamā rakstu prasme, trešā (augstākā) pakāpe — runas un rakstu prasme. Pēc darbinieka vēlēšanās viņš var kārtot atestāciju arī par augstāku pakāpi, nekā paredzēts viņa ieņemamajam amatam un profesijai. Atestācijas komisija novērtē darbinieka atbildi un pieņem lēmumu par viņa atestēšanu, ja par to balso vairāk par pusi no komisijas sastāva. Ja pašvaldības komisijas ieceltais pilnvarotais pārstāvis balso «pret», viņam ir tiesības komisijas lēmumu pārsūdzēt augstākā atestācijas komisijā, kas šādos gadījumos nosaka galīgo rezultātu.

Iespējams, daļa cittautiešu nevarēs nokārtot pārbaudi uzreiz. Šādos gadījumos paredzēts pagarinājums uz trim mēnešiem, lai labāk sagatavotos. Tomēr pašu atestāciju nevar uztvert ar aizvainojumu, jo tas ir valsts atgādinājums, ka bez

tiesībām vēl ir arī pienākumi valsts priekšā. Uzņēmumu vadītāji, kuri ir ieinteresēti atestāciju vadīt mierīgi, daudz ko var izdarīt. Kaut vai, piemēram, sastādot grafiku, darīt tā, lai pirmie atestāciju izietu vislabāk sagatavotie cilvēki. Viņu labie rezultāti būs labs stimuls pārējiem.

Valodu likums skar visu sabiedrību, arī latviešus. Citu tautību pārstāvjiem ir jāparāda savas zināšanas valstī valodā, bet latviešiem baidzot... jāsāk runāt latviski it visur un it visiem.

Krievu valodā iznākošās avīzes bieži vien publicē materiālus, kuros baida savus lasītājus, ka viņu bērniem esot apdraudētas tiesības saņemt izglītību krievu valodā. Patiesi, likums tagad garantē izglītības iegūšanu tikai valsts valodā, taču tas nenozīmē, ka cittautiešu skolas tiks slēgtas. Runa ir par ko citu. Valsts nevarēs garantēt izglītību dzimtajā valodā visur, teiksim, tur kur to gribēs trīs cittautiešu bērnu vecāki. Vispirms jāpanāk, lai tiktu garantēta izglītība latviešu valodā, jo Latgalē vēl simtiem ģimeņu nevar īstenot tiesības sūtīt bērnus latviešu skolā. Šādu skolu vispār nav trīspadsmit pagastos.

Augstākajās mācību iestādēs mācības, sākot ar otro kursu, notiks amatā latviešu valodā. Tā tas bija arī pirmskara Latvijā.

*Valentīnu Brici uz sarunu aicināja un pierakstīja
Livija Rancāne*

Valsts valodas prasmes pārbaude — pastā

Pirmdien valsts valodas prasmes pārbaudīšana sākās Preiļu pastā. Pavisam šajā organizācijā atestēšanas komisijas priekšā vajadzēja stāties 51 darbiniekam. Pirmajā dienā uz atestēšanu ieradās 20 cilvēki. Kā pastāstīja atestēšanas komisijas loceklis, direktora vietnieks Staņislavs Šenne, kopumā pasta darbinieku zināšanas var vērtēt par apmierinošām. Pirmajā dienā atestācijas ieskaiti nedabūja tikai divi pastnieki — no Silājājiem un Kapiņiem. Bet, piemēram, ekonomiste Natālija Batramenko, kurai vajadzēja nokārtot otrās pakāpes eksāmenu, to kārtoja atbilstoši trešajai pakāpei un veicās ļoti labi. Arī viena no operatore, kam darbā nepieciešamas

pārbaude — pastā

otrās pakāpes latviešu valodas zināšanas, atbildēja par trešo pakāpi, diemžēl saņēma apmierinošu atzīmi.

Pirmie latviešu valodas eksāmena kārtotāji nekādas negatīvas emocijas neizrādīja, viņu attieksme drīzak bija šāda — ja vajag, tad vajag.

Otrdien ar atestēšanas komisiju tikās lielākoties pastnieki. Atestēšana turpinājās arī vakar.

Bet tie, kuriem zināšanas tika atzītas par vājām, valsts valodas eksāmenu kārtos pēc sešiem mēnešiem.

No rajona atestācijas komisijas kopā ar uzņēmuma komisiju strādāt bija pilnvarota Irēna Barone.

L.Sila

Interese par Latgali

Tagad vairs nevienu nepārsteidz ārzemnieku braucieni uz vistālākajiem nostūriem arī mūsu novadā — Latgalē. Īpaši bieži ierodas mūsu aizjūras kaimiņi zviedri. Ne tikai zemnieki, no kuriem daži kādu laiku pavadījuši arī mūsu zemnieku saimniecībās, inteligenti, tūristi un citi, bet, veidojoties individuālajām sadraudzības saitēm, ierodas ciemiņi vienkārši pie ģimenēm. Reizē ar visu veidojas nozīmīgas sabiedrības, nolīgumi un tam līdzīgi. Pēdējā laikā presē un radio daudz

tiek runāts par zviedru interesi par Latvijas dabu. Nesen Latvijas skaistākās vietas, tajā skaitā arī Latgalē, apmeklēja speciālisti ekoloģi no Stokholmas, kuri kopīgiem spēkiem ar latviešu kolēģiem nolēmuši izveidot Latvijas Dabas fondu. Latgalē tajā tiek ierādīta nozīmīga vieta gan ar dabas un kultūrvides krāšņumu, gan arī faunu. Piemēram, zviedru lielu interesi izraisa melnie stārķi — gandri.

A.Mežmalis

Jāmācās labāk!

Tikai to var pateikt skolas bērniem un viņu vecākiem, vadoties no šī gada rūgtās pieredzes. Pavisam šajā mācību gadā 9. klasi gatavojās beigt 559 skolēni. 55 skolēni sliktu sekmju dēļ netika vispār pielaisti pie gala eksāmeniem. Raksturīgi, ka vismazāk mācīties gribas pilsētu bērniem. Līvānu 2. vidusskolā pie eksāmeniem nepielaisti 14, Preiļu 2. — 13, Līvānu 1. vidusskolā — 6 skolēni. Aglonas vidusskolā eksāmenus par deviņo klasi neaizlāva kārtot pieciem skolēniem.

Neveiksminieku skaits papildinājās arī eksāmenu laikā. Matemātikas eksāmenā nesekmīgas atzīmes saņēma 12 rajona skolēni. Preiļu 1. vidusskolā — seši, Aizkalnes deviņgadīgajā — trīs, kā arī divi vakarskolēni un viens Silājāņu deviņgadīgās skolas audzēknis.

Dzimto valodu slikti bija apguvuši seši skolēni. Šo eksāmenu nenokārtoja divi Aglonas vidusskolas audzēkņi, kā arī divi aizkalnieši.

Kas darāms šiem 73 neveiksminiekiem? Tas nu ir skaidrs, ka slēgts ceļš uz vidusskolu. Jāmeklē iespēja iestāties kādā no profesionāli tehniskajām skolām. Vai arī jāgatavojas, lai eksāmenus varētu nokārtot pēc gada.

L.Sila

■ 14. jūnijs — komunistiskā terora upuru piemiņas diena

NAKTS

Tautas atmiņa. Paaudžu pieredze... Tie nav tikai skaisti vārdi. Tie palīdzēja latviešu tautai izdzīvot, saglabājot garaspēku visgrūtākajos, pat traģiskākajos tās vēstures brīžos. 1941. gada 14. jūnijs ir un vienmēr paliks mūsu tautas atmiņā kā klusuma diena. «No mazām sāpēm sirds rauda, no lielām top klusa», mēdz sacīt.

Baigajā gadā tika nošauti, arestēti, deportēti vairāk nekā 35 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju. Vislielāko triecienu tautai atnesa 14. jūnija deportācija — daudzi jo daudzi cilvēki tika varmācīgi sadzīti lopu vagonos un aizvesti prom no dzimtenes. Par ko? Kāpēc? Atbildes uz šiem jautājumiem nebija un nav arī tagad.

Plašs terors bija Latvijai varmācīgi uzspiestās staļiniskās sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Ar tā palīdzību sabiedrībā radīja un uzturēja bailu sajūtu, kas tautu morāli degradēja. Tā to bija vienkāršāk pakļaut, apspiest, pazemot. Starp citu, «varen plašajā «darbaļaužu» valstī» neviens nebija pasargāts no «nakts viesiem». Staļins savus plānus mēdza kalt naktīs, un arī viņa milzīgais represīvais aparāts tāpat. Latvijas PSR iekšlietu tautas komisariāta (NKVD) ēkas logos Rīgas centrā 1940.—1941. gadā caurām naktīm dega gaisma...

Arī 14. jūnija deportācija notika naktī — no piektdienas uz sestdienu. Tā bija baiga nakts. Apbruņoti čekisti, miliči, kompartijas darbinieki un tās aktivisti iebruka dzīvokļos. Pavēlēja ātri sagērbties un sagatavoties izbraukšanai. Mātes izmisumā ģērba savus bērnus, kuri nekā nesaprata. Šajā liktenīgajā 1941. gada naktī no savām gultiņām tika piecelti un izvesti uz dažādiem Sibīrijas rajoniem ap 300 zidaiņu. Tieši šīs mazās dzīvības pirmas sāka izdzist jau ceļā...

Pēc šīs nežēlīgi izplānotās un realizētās akcijas Latvijas kompartija un NKVD dienests, šķiet, cerēja, ka mērķis nu sasniegts — cilvēki ir iebiedēti, un tiem nekas cits neatliek, kā pakļauties. Partijas komitejas arī organizēja plašu informācijas vākšanu par noskaņojumu sabiedrībā pēc izdarītās deportācijas. Šīs ziņas tika vāktas slepeni un nogādātas uz LKP Centrālo Komiteju, kur tās apkopāja. Lūk, tikai daži fragmenti no šiem ziņojumiem, kuri saglabājušies bijušajā partijas vēstures institūta arhīvā (tagad Latvijas Valsts arhīva sociāli politisko dokumentu nodaļa) lietās. «Strādnieku noskaņojums tāds, ka viņi apsvēic partijas un valdības spertos soļus attiecībā uz kaitīgajiem elementiem» (...) «Buržuāzijas izraidīšanu katrs darba cilvēks uzņem ar lielu prieku». Tieši šāda rakstura informāciju kompartijas centrālā komiteja sūtīja savai priekšniecībai uz Maskavu.

Citā ziņojumā lasām: «Sakarā ar izvešanu fabrikā «Lauma» bija liels satraukums, vienā daļā stādnieku valdīja apjukums, it īpaši tāpēc, ka bija izsūtīts arī direktors. Sevišķu pārrunu nebija, jo ļau-

dim bija nospriests garastāvoklis». Praktiski katrā informācijā akcentēts, ka cilvēki ir nospiesti un klusi, baidās izteikt savas domas: «Visi ir klusi un mierīgi un visumā ir ļoti uzmanīgi un bailīgi palikuši».

Ļaudis neticēja jaunās varas politiskai demagoģijai par «gaišo nākotni». Viņi dzīvoja bailēs no jaunās izsūtīšanas.

Bet NKVD, ar Latvijas kompartijas aktīvu līdzdalību, turpināja vākt ziņas par cilvēkiem, īpaši par tiem, kuri uzdrošinājās atklāti izteikt savas patiesās domas par jauno režīmu. Un atkal tapa jauni saraksti nākamajai izsūtīšanai. Jūnija deportācija bija pirmā no ielānotajām masveida akcijām. Nākamo upuru sarakstos bija ne vien vārds un uzvārds, bet arī atstāstīts tas, ko konkrēti bija teicis viens vai otrs cilvēks. Minēšu tikai dažus piemērus: «Strādnieks, bij. aizsargs Oswalds Celmiņš teica, ka, «ja tā turpināsies, būs jāpiešuj pogas un jāvelk forma», citā dokumentā — «Šoferis mehāniķis, bij. lidotājs P.Modraks teica, ka «ja mani ņems ciet, tad es dzīvs rokā nedošu un noguldīšu kaut vienu no viņiem».

Šāds «materiāls» tika nogādāts Latvijas kompartijas Centrālajā Komitejā un nodots NKVD pārziņā. Šajos papīros ir arī piezīmes, kas liecina, kā šīs abas organizācijas sadarbojušās cīņā pret «šķiras ienaidnieku» — tautu. Noslēpt to nav iespējams. Kaut gan ilgus gadus 14. jūnija masveida deportāciju kompartijas ideologi attaisnoja ar to, ka tas esot bijis nepieciešams, smagu apstākļu diktēts padomju varas paš aizsardzības solis. Tagad mēs to saucam istajā vārdā — genocīds.

Genocīda — kā nozieguma pret cilvēci — kvalifikācija sniegta rezolūcijā, ko 1948. gada 9. decembrī pieņēma ANO Ģenerālā asambleja. Šajā dokumentā teikts, ka jebkura rīcība, kas versta uz kādas nacionālās, etniskās, reliģiskās u.c. grupas daļēju vai pilnīgu iznīcināšanu, uzskatāma par genocīdu.

Visā civilizētajā pasaulē noziegumi pret cilvēci tiek uzskatīti par vissmagākajiem. Tiem nav un nevar būt noilguma.

Irēna Šneidere,
vēsturniece (LETA)

Pieminiet padomju režīma upurus!

Cilvēki, kuri 1941. gada 14. jūnijā varmācīgi tika izvesti no Latvijas, gāja mokpilno Golgātas ceļu, daudziem nelaikā pārtrūka dzīves pavediens, daudzi vienkārši nomira badā.

Tā kā es lēģeri biju viens no jaunākajiem, viņi griezās pie manis ar lūgumu (ja es atgrieztos Latvijā) nodot pēdējo sveicienu tuviniekiem. Uzskatu par svētu pienākumu viņu lūgumu izpildīt, darīt zināmu vismaz savu bijušo nelaiimes biedru miršanas vietu.

A.Vaidzība, A.Krauksts, A.Brikers, M.Auzers, Ž.Mitgrāvis, F.Ķivelītis — Latvijas armijas pulkvežleitnants, J.Viducis — Latvijas armijas pulkvežleitnants, F.Virsaitis — Latvijas armijas ģenerālis, A.Miķītis — Liepājas policijas iecirkņa priekšnieks, T.Ansons, F.Dekters, E.Knaģis, K.Aizstrauts, V.Bransons, J.Beijers, S.Rēders, J.Brūders, K.Ducmanis — Latvijas senāta senātors, J.Kalve — Lāčplēša ordeņa kavalieris, N.Jansbergs — Lāčplēša ordeņa kavalieris, V.Vāvere — Lāčplēša ordeņa kavalieris, K.Goldmanis — Lāčplēša ordeņa kavalieris, K.Rubulis — Lāčplēša ordeņa kavalieris, H.Vāvere, F.Vāvere, A.Plācis, P.Zakiš, V.Grosmanis, J.Tobijs, F.Vulfs, K.Salienieks, V.Blūmentāls, F.Pētersons, J.Circenis, K.Goldmans, M.Rozentāls, A.Kleinbergs, M.Gailītis — Latvijas Saeimas deputāts, A.Kerlins, M.Kārklīņš — kuģa kapteinis, C.Kārklīņš — kuģa kapteinis, Akmentiņš — kuģa «Piltene» kapteinis, B.Pantelejevs, E.Ulmanis — Latvijas prezidenta K.Ulmaņa brāļadēls, K.Saulīte, M.Sembiņš, A.Kaprāns, F.Leitis, J.Neimanis, F.Grišlis, J.Valdmanis, J.Holsts, E.Ziemeļis, A.Ozols, J.Timma, J.Asaris, K.Rubulis, A.Sils, E.Rubenis, J.Šneiders, A.Spēlmanis, F.Sulcs, A.Samovičs, J.Zvaigzne, J.Barons, J.Vilsons, K.Filholds, J.Kauliņš, V.Zilnieks, K.Mitenbergs, H.Albāts — Latvijas sūtnis Romā, A.Silenieks, F.Eglājs.

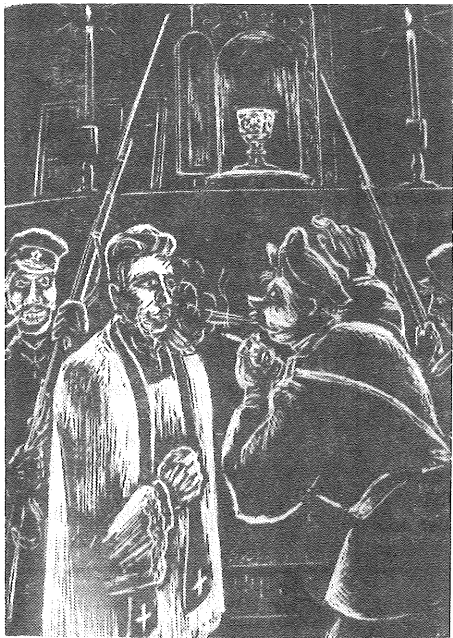
Esmu bijis liecinieks šo cilvēku traģiskajam liktenim, jo pats biju notiesāts uz 10 gadiem un atrados Vjatlagas lēģerī no 1941. gada.

R.AUZERS
Rīgā, Sapiere ielā 3—34

Pēc nāves nav ienaidnieku

Šogad komunistiskā terora upuru atceres dienā Preiļos iesvētīsim pēckara periodā nošauto cilvēku atdusas cietu pie vecajiem kapiem. Šie cilvēki, kas krituši visdažādākajos apstākļos, nav saņēmuši pat minimālāko kristīgām cilvēkam pienākošos pēcnāves svētību. 14. jūnijā viņu atdusas vietā tiks uzstādīta krusta zīme.

Kas ir šie cilvēki, kas tur atdusas, un kāds ir bijis viņu liktenis? To jau divus gadus mēdžina noskaidrot Preiļu vēstu-

♦ Boļševiki meklēj dorgumus Rezeknes bazneicā. B-kgs J.Grišāns pēc sveču aizdegšonas attaisa tabernakulu un rōda, kas tur iksā. Boļševiki zaimojās.

♦ 1941. gada 14. jūnijs.

Mākslinieks Ontons Zvidris

res un lietišķās mākslas muzejs. 1990. gada vasarā zinātniskās ekspedīcijas laikā Vanagu ciemā no vietējiem iedzīvotājiem mēs uzzinājām, ka uzreiz pēc karā Vanagu mežos un to apkārtnē slēpās bruņotu cilvēku grupas. Vienu no tām vadījis mācītājs A.Huhņevičs.

Gan tajā laikā, gan arī tagad cilvēki nelabprāt runā par notikumiem, kas saistīti ar mežabrāļu kustību. Arī attieksme pret viņu cīņas veidiem un formām ir dažāda.

Mežabrāļu (tagad tā saukto nacionālo partizāņu) kodolu veidoja jauni puīši, kas nevēlējās iet nevienā no okupantu armijām. Kā atceras aculiecinieki: «Dzertējušie puīši sagāja Vanagu purvā, slēpās, lai izvilktu savu dzīvību. Kāds bija trakāks, nošāva savu onkulu ar sievu. Pārējie bija klusi un mierīgi, atnāca uz savām mājām paēst, paņēma līdzī un gāja ārā purvā dzīvot.» Bija cilvēki, kas, izmantojot situāciju un slēpjoties zem nacionālo partizāņu vārda, slepkavoja un laupīja. Cits vecs Vanagu iedzīvotājs šajā sakarībā atceras: «Mežabrāļi bija tie, kas negāja armijā. Bija arī tādi, kuri apzagās un, lai neietu cietumā, iebēga mežā. Ari vecie aizsargi iegāja mežā.»

Drošības komitejai bija izdevīgi dēvēt visus, kas slēpās, par bandītiem. Tas bija labs attaisnojums 1949. gada deportācijām un ekonomiskajām represijām.

Mums ir zināms, ka arī citos Preiļu novada mežos (Saunas, Bindaru, Anspoku, Štoldera u.c.) slēpušies gan atsevišķi cilvēki, gan nelielas cilvēku grupas. Vie-

tējie iedzīvotāji stāsta, ka aktīvu pretpadomju cīņu viņi nav piekopusi, ir bijušas atsevišķas bruņotas sadursmes, kurās krituši gan padomju aktivisti, gan mežabrāļi, gan mierīgie iedzīvotāji. Pēdējie cieta kā no mežabrāļiem, tā no padomju aktivistiem. Vieni prasīja pajumti, pārtiku, apģērbu, otri savukārt nepārtraukti izdarīja pratināšanas, meklēja tos, kuri slēpās mežos. Ir bijuši gadījumi, kad iedzīvotāji mainīja dzīvesvietu, lai pasargātu bērnus no nepārtrauktām bailēm.

Nacionālo partizāņu kustība Latvijā nav zinātniski izvērtēta. Tikai pēdējā laikā ir radusies iespēja iepazīties ar arhīvu dokumentiem, arī cilvēki sāk apzināties to, cik svarīgi ir viņiem zināmie fakti pēckara notikumu atspoguļošanā. Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja uzdevums ir vākt atmiņu pierakstus, dokumentus, fotogrāfijas, lai varētu objektīvi izvērtēt nacionālo pretošanās kustību pēckara periodā un izdarīt secinājumus.

14. jūnijā, kad Preiļos pulcēsies vēl dzīvi palikušie notikumu aculiecinieki, pieminēsim visus tā sarežģītā pēckara perioda upurus, kuri gājuši bojā neatkarīgi no savas politiskās pārliecības, nacionālās piederības, arī tos, kuri zaudēja dzīvību nejaušības dēļ.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieki cer uz sadarbību un atsaucību šīs tēmas izpētē.

Materiālu apkopojā

I.Bebriša,

PVLMM direktore

Ministru Padomes lēmumi

Jauni noteikumi mazumtirdzniecībā

Latvijas valdība apstiprinājusi jaunus mazumtirdzniecības noteikumus. Turpmāk par veikala slēgšanu sanitāro pasākumu veikšanai, remontam, reorganizācijai vai arī sakarā ar tā likvidēšanu pircēji jābrīdina vismaz piecas dienas iepriekš un jāinformē arī vietējā pašvaldība.

Pie katra veikala fasādes turpmāk ir jābūt izkārtnei, kur valsts valodā norādīts uzņēmuma nosaukums, īpašnieks un darba laiks.

Bez tam mazumtirdzniecības noteikumi aizliedz pārtraukt pircēju ielaišanu veikalā pusstundu pirms pusdienū laika sākuma vai veikala darba laika beigām. Veikala darbiniekiem jābrīdina, ka pārtrauks pircēju apkalpošanu pēc 5—10 minūtēm.

Slēdzot veikalu, kasei jābeidz strādāt tieši darba laika beigās, bet pārdevējiem jāapkalpo pircēji, kas saņēmuši kases čeku. Pie veikalu skatlogos vai vitrīnās izvietotajiem preču paraugiem jābūt arī cenas zīmēm. Pēc pircēju pieprasījuma skatlogos esošie preču paraugi ir jāpārdod.

Samaksa par nakts darbu

Turpmāk visiem, kas strādā no pulksten 22.00 līdz 6.00, par katru nostrādāto stundu jāsaņem piemaksa ne mazāk kā 50 procentu apmērā no noteiktās stundas tarifa likmes.

Attiecīgajā Latvijas Ministru Padomes lēmumā arī noteikts, ka ātrās palīdzības brigāžu darbiniekiem, ārstiem, vecmātēm un citiem medicīnas darbiniekiem par darbu nakts stundās jāsaņem piemaksa 75 procentu apmērā.

Par brīvdienām Ligo svētkos

Lai racionālāk izmantotu darba laiku, Latvijas Ministru Padome nolēma pārcelt uzņēmumos, uzņēmējdarbības, organizācijās un iestādēs, kur noteikta piecu darba dienu nedēļa, darba dienu no 22. jūnija uz 20. jūniju, saglabājot šajā dienā pirmssvētku darbadienas ilgumu.

LETA

Ak, šie zemnieki!

Lai cik grūti laiki, bet zemnieki nezaudē dūšu, atrod vietu un laiku pasmieties gan par kaimiņiem, gan savām kļūmēm. Trīdesmitajos gados mūsu apkaimē smējušies par kādu tēvadēlu no pilsētas.

APARIS ŽUBURUS

Tēvs bijis varen priecīgs, kad no pilsētas atbraukušais dēls piedāvājis palīdzēt lauku darbos.

— Paldies, dēliņ! Grūti man iet vecumdienās. Ja tā gribi, tad novāc žuburus, kur bija zārdis, un apar miezaiti.

— Tūlīt! Sešas sekundes! — dēls nav bijis ilgi pierunājams. Ne tik līdzieni, kā tēvs, bet to mazo gabaliņu tomēr aparis un aizbraucis prom. Tēvs ilgi stāigājis ap ēkām un pa lauku, meklēdams, kur tad šis tos žuburus līcis, ka nekur nemana. Beidzot, kad arums nosēdies, no zemes sākuši rēgoties zari — dēls kā nodzinis vagu, tā līcis tajā žuburu un nākošo aris virsū. Un tā — kamēr bijis izpildīts tēva lūgums: žuburi novākti un miezaitē apart.

Kad pie mums sāka saimniekot komunistiskās partijas «speciālisti», bez kuru ziņas zemnieks ne-

varēja vairs ne sēju sākt, ne ražu vākt, radās šāda tipa anekdotes.

ORČIKU SĒJĀ

Kolhozā netālu no rajona centra ierodas partijas rajona komitejas sekretārs. Skatās: uz noecēta lauka, kas no vienas vietas kā noklāts ar kaut ko iegarenu un baltu, slāv zemnieku pūlis. Saule spīd, putni berzos dzied neatņemdamies, bet šie nīkst bez darba.

— Ko darāt? — lai iesāktu valodas, prasa sekretārs.

— Orčikus (dzelzs āķis ar kla piekabīnāšanai, lai var pavilkt zirgs) sējam, — atbild kāds mutīgākais pirms, kas iešaujas prātā. Un nobistas — kas nu būs?

— Bet kāpēc stāvat? — prasa tālāk sekretārs.

— Pēteris pēc sēklas aizbrauca uz klēti, — cits nekas neatliek, kā turpināt tādā pašā garā.

— Vai daudz jau apsējāt?

— Redziet: visu lauku! — rāda mutīgais uz baltajiem vārpates sakneņiem, bet citi pat paelpot nevar no aizturētajiem smieklīem.

Sekretārs apmierināts par vīru čaklumu un iet prom —

viņu gaida valstiski svarīgas lietas.

JERUNDA JUMS LABI PADODAS

Kādā citā kolhozā ieradies jauns un daudzsološs partijas rajona komitejas instruktors, daudz un gudri par lauksaimniecības attīstības perspektīvām izrunājies ar priekšsēdētāju un vēlas apskatīt laukus. Bijusi vasara. Kādā laukā brangi zēlušas balandas. Ciemiņš to pamanījis un gribejis zināt:

— Kas tur aug?

— Ak, tāpat vien — jerunda, — priekšsēdētājs atmetis ar roku un centies uzmanību novērst uz kartupeļu lauku.

Instruktors pēc labas uzmanības un saimniecības apskates vēlēties vakarā piedalīties kolhoznieku sapulcē. Palūdzis vārdu. Pakāvējis pie atsevišķiem trūkumiem, viņš visumā pozitīvi novērtējis saimniecības darbu un norādījis:

— Vairāk audzējiet jerundu — tā jums labi padodas!

... Šīs senās anekdotes atcerējos, vērojot vienu otru ainu mūsdienās zemnieku saimniecībās. Izrādās: arī tagad ir vietas, kur vislabāk padodas «jerunda» — no

krievu valodas «nieki». Cilvēks paņēmis zemi, bet ne pats pie tās apstrādāšanas ķeras klāt, ne citiem dod. Pa kolhozu gados «saprātīgās» saimniekošas lauku tūrmās saviesies tik daudz «orčiku», ka kārtīgam graudam vairs nav vietas, kur nokrist. Šur tur zemniekus pasākuši baidīt ar to, ka atņems neizmantojamo zemi, liks maksāt lielus nodokļus vai kā citādi. Tāpēc cilvēki cik spēdami rāda, ka zeme tiešām viņiem ir vajadzīga un grasās to pie pirmās izdevības atkopt.

APARTS UN BEIGTA BALLE

Ilgu laiku te bija dabiskās pļavas, varēja kādu vezumu siena ievākt un rudens pusē pagānīt govīs. Jaunsaimnieks nosprīda, ka tā ir zemes izniekošana, ņēma un uzara.

— Ko tad tu te sēsi? — prasa kaimiņi.

— Sēklas nav. Kultivēšanai ar paju sabiedrības tehniku nav naudas, — drūmi nosaka zemnieks.

— Bet tu jau to pašu teici arī pērn, kad uzari šo gabalu blakām.

— Jā, arī tad naudas trūka...
A.Mežmalis

Uzmanību: trakumsērga!

Tā ir akūta visu sugu dzīvnieku un cilvēku infekcijas slimība ar jaunu prognozi, ko raksturo nervu sistēmas darbības traucējumi — uzbudinājums, agresivitāte, parēze un paralīze. Ierosinātājs ir vīruss, kas slima dzīvnieka organismā lokalizējas smadzenēs un perifēriālajos nervos, atrodams tāpat siekalu, asaru, aizkuņģa, virsniņu dziedzeros, dažkārt arī asinīs, nedaudz var būt pienā, izdalās ar siekalām un asarām. Samērā izturīgs, ziemā apraktos liķos neaiziet bojā visu aukstuma periodu, vasarā saules tiešajos staros iznīkst divās stundās.

Visbiežāk saslimst suņi, retāk kaķi, mazāk jūtīgas ir govīs, zirgi, aitas un cūkas, putni — reti, no savvaļas dzīvniekiem — plēštieģi galēdāji vilki, lapsas, jēnoti, var tāpat citi, arī žurkas. Tā ir brūču infekcija, kur vīruss iekļūst ar siekalām. Visbiežāk tad, ja iekož slimais dzīvnieks, bet siekalas var iekļūt arī citā brūcē, ja, teiksim, ēdot trakumsērgas nobeigtu dzīvnieku, ievaino mutes gļotādu. Siekalās tas var būt jau piecas desmit dienas pirms klīnisko pazīmju parādīšanās — inkubācijas perioda beigās. Vīrusu un to producēto toksīnu kairinājums sākumā rada iekaisumu (sevišķi smadzeņu pelēkajā vielā), bet vēlāk deģeneratīvas pārmaiņas, kuru rezultātā rodas uzbudinājums, parēze un paralīze, nobeigšanās no asfikcijas, jo paralīze skar elpošanas muskulatūru.

Slimības inkubācijas periods ilgst no divām nedēļām līdz trim mēnešiem, retumis var būt īsāks vai arī garāks (līdz pat gadam). Tas atkarīgs no dzīvnieka vecuma, vīrusa virulences, kas mazinās, ja infekcijas avots ir citu sugu dzīvnieki, un no tā, cik tālu no centrālās nervu sistēmas ir infekcijas vārti. Īsāks ir jauniem

īpatņiem, ja brūce plašāka un tuvāk galvai.

Suņiem, kaķiem, cūkām un zirgiem biežāk reģistrē trakojošo formu, aitam un kazām — paralītisko. Sākumā tie ir nomākti, ieņem nedabiskus stāvokļus, suņi it kā ķer mušas, rej, izārda savu guļasvietu, ēstgriba izvirst — suns grauž kokus, ēd papirus, zemi. Trešajā vai ceturtajā dienā parādās uzbudinājums, tieksme uzbrukt un skriet prom no mājām. Suns cilvēkam šajā stadijā uzbrūk tikai tad, ja to aizskar (preļēji kaķiem), bet nežēlīgi uzklūp dzīvniekiem. Stadijas beigās iestājas rīkles un apakšžokļa paralīze, sunim izmainās balss, nespēj uzņemt barību un ūdeni, no mutes tek siekalas, tiek paralizēta ķermena pakaldaļa, kas pāriet uz priekšdaļu. Kad skarta elpošanas muskulatūra, iestājas nāve. Slimie meža dzīvnieki nebaidās no cilvēkiem, tuvojas to mītnēm, ienāk sētā, plēšas ar suņiem.

Ārstēšanai iedarbīgu līdzekļu nav. Specifiskajam antirabiskajam gammaglobulīnam ir tikai profilaktiska nozīme. Katram, kam bijis kontakts ar dzīvnieku, par kuru pamats domāt, ka slims ar trakumsērgu, nekavējoties jāgriežas rajona centrālajā slimnīcā pie rabiologa. Galvenais nosacījums: nepieļaut meža un māju dzīvnieku kontaktu. Suņi jātur piesieti vai iesprostoti, terzi gadā visi (arī kaķi) jāvakcinē pret trakumsērgu, jāreģistrē savā pagastā. Vakcināciju izdara apkalpojošais veterinārais dienests.

1990. gadā mūsu rajonā reģistrēti 24 gadījumi, kad cilvēkus sakoda plēštieģi dzīvnieki, no tiem 8 — slimī ar trakumsērgu. 1991. gadā bija 29 tādi negadījumi un trakumsērga tika apstiprināta četrās, šogad — astoņi gadījumi. Rauniešu pagastā ar

trakumsērgu slima cauna uzbruka R.V. un saskrāpēja. Viņš noslīd caunu nekavējoties atveda uz Preiļu veterināro laboratoriju, bet pats griezās centrālajā slimnīcā.

Kas mūs uztrauc. Nerunājot jau par pagastu ciematiem, pat Preiļos suņi bariem klist pa ielām un bez uzpurpiem. Konstatējot trakumsērgu, skartajam mikrorajonam izpildkomiteja uzliek ierobežojumus ar konkrētu plānu, kurā paredz izkert klistošos dzīvniekus, reģistrēt saimnieku īpašumā esošos, veterinārais dienests veic suņu un kaķu imunizāciju. Līdz šim nekas tāds nav bijis izdarīts.

Skolās sākušās vasaras brīvdienas, uz laukiem izbrauc ģimenes un katrā sētā ir suns. Bērns, īpaši pilsētnieks, nesaprot, ka dzīvnieks var būt arī dusmīgs. Nesen, 23. maijā Rušonas pagasta «Siveriņos» bērns sunim vīrsū uzbēra smiltis, tas viņu krietni vien sakoda. Un uz šīm mājām bija jācejo gan Preiļu SES mediķiem, gan vietējiem veterināriem. Bet vai vecākiem nevajadzēja brīdināt bērnu, ka tik rupji nedrīkst spēlēties ne ar kaķi, ne suni, pie tam svešiem.

■ Cienījamie rajona iedzīvotāji! Visos šajos gadījumos uz situācijas izpēti ierodas kā sanitāri epidemioloģiskās stacijas, tā arī veterinārā dienesta speciālisti. Gribo brīdināt, ka, acimredzot, pienāks laiks par tādiem izbraukumiem suņu un kaķu īpašniekiem maksāt gan uzlikto naudas sodu, gan segt izbraukuma izdevumus.

V.ČODARS,
Preiļu veterinārās pārvaldes
veterinārārstis epizootologs

Cīņa ar Daugavas samu

Vecmāte bērībā stāstīja, ka Daugavā iepeldot tādi sami, ka piekrastē izraisot plūdus. Kad preiliete Valija Rutkovska parādīja šo K.Kalmiņa izdarīto fotoattēlu un pastāstīja, ka blakām redzamais viņas tevs Alberts Makars, kurš dzīvo Krustpils ielā, šo vareno zivi Daugavā pieveicis turpat pie Līvāniem, bija jānotic, ka vecmāmiņas stāstos daļa patiesības tomēr būs bijusi.

Tas noticis 27. maijā. Kā parasti šajā laikā jau daudzus gadus zvejnieks ar lielu stāžu un pieredzi Alberts Makars devies ar spinningu Daugavā pamēģināt laimi uz samiem. Katru vasaru pa kādam izdevies pieveikt. Tagad viņš ir pensijā, laika pietiek.

Ap pussešiem no rīta kāds tomēr uzklupis viņa spinninga spīgulumī nīrbīgajos viļņos. Prieks par skaisto un saulaino, putnu dziesmu pieskandināto rītu, pacietīgo gaidīšanu bijis liels, jo manijis, ka zivs nav no mazajām. Tagad nu sācies pats īstākais makšķernieka darbs — kā to tur dzelmē pamazām pieveikt viltībā un spēkā, nokaustēt un dabūt laivā? Tikai pacietību! — sev atgādinājis A.Makars un veikli grozījis spinninga spoli, te pievelkot, te palaižot brīvāk auklu.

Divkauja ar samu uz Daugavas torīt ilgusi pusotras stundas, uzvarējis zvejnieks. Kad nosvēruši, no dziļumiem izvilinātais skaistulis sveris veselus divdesmit divus kilogramus! Tas — vislielākais samu ķērāja loms dzīvē.

Valija Rutkovska stāstīja, ka par zivi vislielākais prieks tomēr bijis mazākajam no mazdēliem Raitim, bet makšķernieka dzīvesbiedre Janīna kādu brīdi varējusi atpūties no problēmas, ko celt galda ģimenei.

A.Mežmalis

♦ Attēlā: Alberts Makars ar trofeju.

Reprezentācija galvaspilsētā

Pirms septiņdesmit pieciem gadiem 5. jūlijā Neretas pagastā bija kārts šūpulis dzejnieci un sabiedriskajai darbiniecei Valērijai Galvanovskai, kuru mēs pazīstam ar Martas Skujas vārdu. Viņa nostājas blakām tādiem mūsu novadā pazīstamiem vārda meistariem kā Marija Andžāne, Augusts Eglojs, Aleksandrs Adamāns, Madsolas Jōns un citi. 1941. gada 13. un 14. jūnija deportācijas dienās pārdzīvotais sūrums, vīra aizvešana trimdā atstāja dziļas rētas viņas sirdī, šī sāpe izteikta dzejoļu krājumā «Naziņa», kurš manuskriptā 1944. gadā Vladislava Loča — Vaideāna izdevniecības rīkotajā konkursā sakarā ar drukas aizlieguma atcelšanas 40. gadadienu ieguva trešo vietu. Latgales Lauku kultūras komplekss «Jasmuiža» tikko kā laids klajā šīs grāmatas atkārtotu izdevumu, modernā salikumā un bagātīgi ilustrētu, kas krietni pārspēj pirmpublicējumu.

Dzejniece ceļu uz izglītību sāka Jaunaglonā, trīsdesmitajos gados siņdēja Latvijas universitatē. Starp šiem punktiem novilkta viņas isā dzīve (gājusi bojā ieslodzījumā 1946. gada 12. oktobrī). Un tagad, ar grāmatīnas atkārtotu iznākšanu, savu dzīvi sāk dzejnieces jaunā piemiņa. Viņas krājums «Naziņa» ir jau parādījies Aglonā un Rīgā, Preiļos, Daugavpilī un Krāslavā, Viļānos un Varakļānos, drīz aizceļos arī uz citiem kaimiņu rajoniem.

Pirmā lielākā grāmatas reprezentācija paredzēta 12. jūnijā Rīgā, Krišjāņa Barona dzīvokli muzejā, kur par dzejnieces sāpju ceļu stāstīs Latvijas Universitātes profesors Vitolds Valeinis, piedalīsies pašdarbības skatuves mākslinieki un arī J.Raiņa muzejmājas Jasmuižā darbinieki. Cerams, ka līdzīgi pasākumi neies secen arī citur.

A.MEŽMALIS

Kriminalvēstis

periodā no 25. maija līdz 7. jūnijam

• 25. maijā attiecības ar naža palīdzību centās noskaidrot Galēnu pagasta iedzīvotāji: tēvs un dēls. Kad dēls strīdā ar tēvu viņu sadūra, tēvs, izsargājoties no jauna uzbrukuma, ietrieca nazi delām vēderā. Cietušais O.K. nogādāts slimnīcā.

• 27. maijā Vilhelms Broks un Nikolajs Belkovskis izdarīja zādzību paju sabiedrības «Galēni» specapgērbu noliktavā.

• Andrejs Drobovs, Daugavpils iedzīvotājs, Preiļos, Rēzeknes ielā uzbrauca velosipēdistam J.P., kurš nogādāts slimnīcā.

• Staņislavs Veselis un Aļvars Veselis Preiļos, Tirgus laukumā iereibušā stāvoklī izdarīja huligānisku darbību pret ceļu policijas darbiniekiem, aizturēšanas brīdi pretojās.

• Līvānos Saules ielā dzīvojošās A.K. dzīvoklī gaišā dienas laikā iegāja divi vīrieši motociklistu ķiverēs, pielietoja asaru gāzes baloniņu, nolaupīja televizoru «Gold Star», videomagnetofonu un videokasetes. Vainīgie aizturēti.

• 28. maijā no Preiļu sākuru nodaļas pagalma pazuda 250 metri kabeļa, bet no celtniecības objekta Raiņa bulvārī — dažādi instrumenti.

• Preiļos, Cēsu ielas 12. mājas šķūnī pakāries nezināms vīrietis.

• Galēnu pagastā nodega S.B. piederušā dzīvojamā māja, bet Preiļu pagasta Gavarišķos — F.R. pirts.

• No stikla fabrikas noliktavas nozagti 20 termosi.

• 30. maijā Līvānos, Stacijas ielā automašīna KAMAZ iebruca kokā, braucēji ar miesas bojājumiem nogādāti slimnīcā.

• 31. maijā Vārkavas pagasta Gavarišķos A.F. mājā naktī iegāja divi vīrieši, piekāva sievieti, pielietoja asaru gāzes baloniņu, nozaga svētbildes, 100 rubļus. Cietusī nogādāta slimnīcā.

• 29. maijā Preiļos, atīrīšanas iekārtu

rajonā ar smago automašīnu atpakaļbraucienā uzbraukts pilsonim V.M., kurš nogādāts slimnīcā.

• 1. jūnijā Galēnu pagasta Brišķos nodega pilsoņa A.B. dzīvojamā māja, kūts, saimniecības ēka.

Visnelietīgākā zādzība

izdarīta 3. jūnijā, kad no invalīdam S.R. piederušajiem ratīņiem, kuri atradās Preiļos pie mājas Raiņa bulvārī, nozagti 3 riteņi.

Visnegēlīgākais uzbrukums

veikts 4. jūnijā. Pulksten 13.50 pilsonis O.Černobrovs, kurš dzimis 1964. gadā, Preiļu policijas daļas telpās trīs reizes iedūra ar nazi Preiļu pilsētas municipālās policijas priekšniekam Jānim Vaivodam, kurš bija formas tērpā. Cietušais nogādāts rajona centrālajā slimnīcā. Vainīgais aizturēts un atrodas īslaicīgās aizturēšanas izolatorā.

• 6. jūnijā naktī Līvānos, Rīgas ielā 34 izcēlās ugunsgrēks, izdega pieci dzīvokļi.

• No Līvānu 2. vidusskolas ieroču istabas izzagtas divas pneimatiskās šautenes, viena lāzera šautene, pieci koka maketa automāti un slauķis no mazkalibra šautenes.

Gatavojot šo pārskatu, esam izvēlējušies tikai daļu no visiem minētajā laikā posmā pastrādātajiem noziegumiem. Vairākos šeit minētajos gadījumos attiecības ir skaidrotas ar naža palīdzību, sišanai izmantoti citi priekšmeti. Ir bijis daudz skandālu un kaitīgu ģimenēs, tuvinieku, kaimiņu starpā. Ir reģistrēti milzum daudz zādzību, no zagtajiem priekšmetiem varētu atvērt paprāvu rūpniecības preču nodaļu, kur būtu pieņemamā mopedu, velosipēdu, vīstas, aita, Ezerciemā no G. kūts aizvestais zirgs, ķīte, rīpas, tukšs gāzes balons, svāri, audio un videomagnetofoni, akumulators, skaitļojamā mašīna, čigānu tautības sievietes nozagtais sienas paklājs no Rauniešu pagasta Kaupernieku iedzīvotājas P. un citas mantas. Noziegumu, to vidū — arī zādzību, skaits šajā periodā ir stipri palielinājies.

Par tirdzniecību Preiļu pilsētas tirgū

Jau vairākus gadus bez rezultātiem norit cīņa par kārtības ieviešanu dzīvnieku pārdošanā Preiļu pilsētas tirgū.

Tirgus dzīvnieku pārdošanai atvērts katru svētdienu no plkst. 6.00, tomēr gan dzīvnieku pārdevēji, gan pircēji tirgū ierodas krietni agrāk, tirdzniecība tiek uzsākta turpat tirgus vārtu priekšā, kā re-

zultātā veterinārajam dienestam nav iespējams pārbaudīt dzīvnieku veselības stāvokli, veterināro izziņu pareizību. Nereti sivēni tiek pārdoti bez veterinārajām izziņām, kā rezultātā tiek pavairota iespēja cūku mēra izplatīšanai, tiek rupji pārkāptas veterinārā dienesta prasības un noteikumi.

Vēlreiz atgādinām, ka, pārdodot

dzīvniekus, obligāti jābūt veterinārajai izziņai, pārdodot individuāli uz tirgus laukuma piena produktus, arī obligāti jāuzrāda veterinārā izziņa par lopu veselības pārbaudi.

Pilsētas deputātu padomes valdes sēdē tika izskatīts veterinārā dienesta ziņojums par veterināro noteikumu pārkāpumiem, un tika

nolemts turpmāk pielietot visas iespējamās soda sankcijas par tirgošanas neatļautā laikā un vietā, veterināro prasību neievērošanu.

Tādēļ dzīvnieku pārdotgribētājus lūdzam obligāti ievērot tirgošanas laiku un vietu. Obligāti līdzi ņemot veterināro izziņu.

O.Kukare,
Preiļu PB valdes priekšsēdētāja

Paju sabiedrības «Preiļupe» valde

PAZIŅO,

ka šī gada 16. jūnijā plkst. 9.00 pagasta kultūras namā tiek sasaukta

paju īpašnieku pilnsapulce.

VECBEBRU LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKUMS

uzņem audzēkņus pēc deviņgadīgās skolas beigšanas sekojošās specialitātēs:

1. Mājturība — uzņem tikai meitenes. Audzēknes apgūst lopkopību, agronomiju, kulināriju, rokdarbus, maizes cepšanu, gaļas pārstrādi.

Mācību ilgums 3 gadi.

2. Lauksaimniecības produkcijas ražošana — uzņem tikai zēnus. Audzēkņi iegūst kvalifikāciju «Lauksaimnieks».

Mācību ilgums 3 gadi 10 mēneši.

3. Lauksaimniecības produkcijas ražošana ar specializāciju biškopībā — audzēkņi apgūst biškopību, lauksaimniecību.

Mācību ilgums 3 gadi 10 mēneši.

Stājoties tehnikumā mājturības specialitātes audzēkņiem tiks pārbaudītas iemaņas rokdarbos.

Tehnikumam ir labiekārtota kopmītne, darbojas deju kolektīvs, koris, sporta sekcijas.

Dokumentus pieņem līdz 1992. gada 1. jūlijam.

BEBRENES LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKUMS

(Daugavpils raj., p. n. Bebrene, indekss 228413, tel. 64299)

uzņem 1992./93. mācību gadā audzēkņus bez iestājeksāmeniem

specialitātē — lauksaimniecības produkcijas ražošana ar specializāciju veterinārijā (zemnieku saimniecībām).

Ir iespēja iegūt autovadītāja un traktorista tiesības.

Mācības notiek latviešu un krievu valodā.

Dokumenti jāiesniedz: līdz 1. jūlijam ar pabeigtu deviņgadīgo izglītību, līdz 10. augustam ar vidusskolas izglītību.

BŪVKONSTRUKCIJU CEHS «BAŠĶI»

pieņem pasūtījumus un pārdod par pieņemamām cenām (iespējami barterdarījumi)

- ēku pamatu blokus,
 - gājēju celiņu plānītes,
 - ceļu un troiņu apmales,
 - žoga stabiņus,
 - solu kājas,
 - aku grodus,
 - caurteku posmus diametrā no 0,5 m līdz 1,5 m,
 - preču betonu un celtniecības javu.
- ADRESE: Rušonas pag., Baški.
TEL. 65011, 65021.

Pārdod

GAZ-53 autoriepas (3 gab.). Tel. 21838;

teli un teļu. Tel. 36606;

govu un aitas. Zvanīt 52405;

šiferi. Zvanīt 77233 no 9 līdz 18.

Maina

labiekārtotu divstābu dzīvokli Rīgā pret vienistabas Preiļos. Zvanīt Preiļi 23670 no 20 līdz 22.

Dažādi

Livānos pazudis brūns takšu sugas kucēns. Atrādēju lūdz zvanīt 42234 vakaros.

Gan sāpu dienas, gan saules rīts —
It viss tiek klusi zemē tils.

Izsakām līdzjūtību Aizkalnes pagasta mežsargam Staņislavam ar ģimeni, tēvu Ignātu KAŽEMĀKU zemes klēpī guldot.

Aizkalnes pagasta valde un pagasta iestāžu darbinieki

Jā, dzīvots ir,
Bez mītas iets un būs,
Neviens vairs nevaicā,
Vai ceļš bij grūts.

Izsakām dziļu līdzjūtību Domicellas STOBOVAS piederīgajiem sakarā ar viņas nāvi.

Paju sabiedrības «Vārkava» valde un arodkomiteja

Nelaiķā ir pienākusi mana kārtā...
Es dziesmās klausīšos caur ziedu kupenām...

Kad mūžībā aizved Leonarda pēdējais dzīves ceļš, daļām zaudējuma smagumu ar ELSTU ģimenēm.
Smelteru lopkopības speciālisti

Paliek taka nestaigāta,
Kopā neiesim vairs rīt.
Paliek dziesma nedziedāta,
Silam pāri zvaigzne krit.
Skumju brīdī, kad aizveras mūžības vārti, esam kopā ar Leonarda ELSTA tuviniekiem.

Paju sabiedrības «Smelteri» valde un arodkomiteja

NOVADNIEKS

IZDOD PREIĻU RAJONA PASVALDĪBAS UZŅĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169
REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Reģistrācijas apliecība № 0091.
Sludinājumus pieņem uzņēmuma grāmatvedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils tipogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne. Pas. 873
Meliens 6849 eksemplāri (latviešu izdevumam 5429, krievu - 1420).